

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeeltes:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

In 2016 is geconstateerd dat de uitkeringskosten over dat jaar hoger zouden zijn dan rijksbijdrage. Dat heeft vervolgens geleid tot een analyse van de oorzaken en een verbeterplan dat in juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld. Bij het opstellen van de begroting 2017 is er op basis van de stand van zaken op dat moment, vanuit gegaan dat ook in 2017 de uitgaven de inkomsten zouden overtreffen.

Het tekort 2017 bedraagt € 644.000,- en wordt veroorzaakt doordat de uitkeringskosten 2017 (ad € 8.375.00,-) hoger zijn dan de Rijksbijdrage BUIG (ad € 7.505.000,-) inclusief de inkomsten vanuit Terugvordering en Verhaal (ad € 226.000,-). Als we deze cijfers vervolgens afzetten ten opzichte van de resultaten 2016 zien we dat de inkomsten in 2017 gestegen zijn met € 1.120.000 (BUIG + € 1.070.000 en Terugvordering en Verhaal + € 50.000) en dat de uitgaven minder sterk zijn gestegen met € 914.000,-.

De reden dat er een tekort is, heeft te maken met het feit dat Barnevelders niet snel een uitkering aanvragen. Als het enigszins mogelijk is zorgen zij voor elkaar. Pas als het niet anders kan dan doen

ze een beroep op een uitkering. Hierdoor is het aantal mensen met een gemeentelijke uitkering relatief laag (2% van de beroepsbevolking). Voor de gemeente betekent dit wel dat de mensen die wel een uitkering aanvragen, ook echt een uitkering nodig hebben.

Dit blijkt ook uit de samenstelling van het bestand. Ongeveer 10% van het bestand zou met enige vorm van ondersteuning zijn weg naar de arbeidsmarkt moeten kunnen vinden. 45% heeft gedurende langere tijd ondersteuning nodig in de vorm van een werkervaringsplaats, jobcoaching of loonkostensubsidie. De resterende 45% heeft vanwege psychische, lichamelijke of verstandelijke beperkingen (vooral nog) geen mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Kijkende naar de leeftijdsopbouw zien we dat 25% van het aantal uitkeringsgerechtigden 55 jaar of ouder is en slechts 35% jonger is dan 40 jaar.

Een tendens die we vanaf 2016 zien, is een exponentiele stijging van het aantal jongeren (met name VSO-jongeren) met een indicatie Doelgroepers die geen uitkering aanvragen, maar vanwege arbeidsbeperkingen wel aangewezen zijn op loonkostensubsidie en jobcoaching. Doordat zij geen inkomsten hebben en ook geen uitkering aanvragen, vallen zij onder de categorie Niet-uitkeringsgerechtigden en daarmee ook onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Deze jongeren worden dan ook door ons begeleid. Financieel gezien heeft dit echter wel tot gevolg dat als zij met loonkostensubsidie werk vinden (garantiebaan) er geen besparing op de uitkering plaatsvindt, maar wel een stijging van het BUIG-budget doordat de loonkostensubsidie ten laste van het BUIG-budget komt.

Een andere grote groep binnen het uitkeringsbestand zijn de statushouders - omdat de huisvestingstaakstelling afhankelijk is van het aantal inwoners en niet van het aantal uitkeringsgerechtigden – drukken zij relatief zwaar op de uitkeringskosten. Momenteel is zo'n 25% van het bestand, statushouder. Doordat taal veelal een voorwaarde is om werk te vinden en het tijd kost om de taal te leren, blijven zij relatief langer in de uitkering.

Het is moeilijk om aan te geven wat de invloed is geweest van de verbeteracties uit 2016 op de bestandsontwikkeling 2017. We kunnen wel stellen dat – nadat de bestandsstijging uit 2016 in de eerste maanden van 2017 werd voortgezet – er een even sterke daling in de tweede helft 2017 plaats heeft gevonden. Hierdoor was het aantal uitkeringsgerechtigden op 31-12-2017 ongeveer gelijk aan het aantal uitkeringsgerechtigden op 1-1-2017. Daarmee is de stijgende lijn – mede door het verbetertraject ingezet in 2016 - voornamelijk omgebogen naar een dalende lijn.

Deze daling wordt enerzijds veroorzaakt doordat we in staat zijn gebleken om, ondanks het zwaarder wordende bestand, de uitstroom constant te houden. Daarbij slagen we er momenteel beter in om de mensen die 2 jaar of langer een uitkering ontvangen, uit te laten stromen naar werk. Kijkende naar de uitstroomcijfers stijgt het percentage mensen langer dan 2 jaar in de uitkering van 19% in 2015 naar 35% in 2017. Anderzijds hebben we te maken met een afnemende instroom van mensen die een uitkering aan komen vragen. Dit komt met name door een afname in de doorstroom vanuit de WW als gevolg van een economisch beter klimaat. En omdat we in 2017 te maken hebben gehad met gezinsherenigingen van grote gezinnen waardoor de taakstelling gehaald kon worden zonder dat dit leidde tot een even grote stijging van het aantal statushouders in de uitkering.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.

- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Eind 2016 hebben we de werkervaringspremieregeling vastgesteld. Hierdoor konden we op een regeluwe manier reguliere werkgevers interesseren om werkervaringsplaatsen aan te bieden. In totaal hebben we op die manier tot op heden 32 matches tot stand gebracht. Het mooie van de regeling is dat we ook met kleinere bedrijven (bloemist, ICT-bedrijf, Art-galerie) afspraken kunnen maken en zodoende beter aan kunnen sluiten bij de leerbehoeften en -doelen van de werkzoekenden die deze vorm van ondersteuning nodig hebben.

In 2017 zijn 105 mensen geregistreerd in het doelgroepenregister. Deze mensen zijn allemaal in beeld en 70% is ook aan het werk met of zonder loonkostensubsidie. Door de toenemende vraag aan ondersteuning is in 2017 – net als in 2016 - het aantal gespreksvoerders met specifieke kennis van de doelgroep, uitgebreid met 1 persoon.

Binnen onze aanpak hebben we – samen met het WSP – specifiek aandacht besteed aan de ouderen (55+). Hierdoor zien we in 2017 een stijging van het aantal ouderen dat doorstroomt naar werk. Kijkende naar de uitstroomcijfers stijgt het percentage oudere uitkeringsgerechtigden van 17% in 2015 naar 21% in 2017.

In 2016 hebben we de taalstages geïntroduceerd. Doel was om daarmee de taalontwikkeling te ondersteunen en de inburgering te versnellen. In 2017 hebben 29 mensen gebruik gemaakt van een taalstage waarvan één persoon in 2017 is doorgestroomd naar betaalde arbeid.

De ervaring leerde dat een taalstage alleen onvoldoende was om de doorstroom naar werk te stimuleren. Vandaar dat we – in samenwerking met Vluchtelingenwerk Barneveld - de aanpak "begeleid inburgeren" geïntroduceerd hebben. Dit betekent in de praktijk dat we starten met een gedegen analyse van de statushouder middels een taaltoets, een leerbaarheidstoets en het in beeld brengen van zijn wensen en competenties. Vervolgens maken we samen met de statushouder een trajectplan waarin re-integratie (m.n. taalstages en taal&werk) en inburgering/taalonderwijs worden gecombineerd tot één plan en waarin een doel wordt bepaald voor een periode van maximaal 6 maanden. De voortgang van het plan monitoren we nauwgezet en stellen we bij als dat nodig is. Doel

van onze aanpak is: a) de statushouder helpen bij het formuleren van een realistisch doelperspectief; b) de statushouder adviseren m.b.t. het inburgeringstraject dat hij in gaat kopen (blijft eigen verantwoordelijkheid); c) de voortgang van het inburgeringstraject beter te kunnen volgen waardoor we de statushouder kunnen stimuleren en daarmee een boete kunnen voorkomen; de statushouder in staat stellen om werk en inburgering beter te kunnen combineren.

In 2017 zijn we een pilot gestart om de voormalige alleenstaande minderjarige vreemdelingen (ex-AMV's) beter te begeleiden bij het zelfstandig gaan wonen. Gebleken is dat intensieve begeleiding noodzakelijk was op het moment dat ze zelfstandig gingen wonen. Onze aanpak bestaat uit de volgende onderdelen: a) één gezamenlijke aanpak waarbij de Voogdij instelling, Vluchtelingenwerk, ISK, Politie, Woningbouwstichting, begeleidingsorganisaties en gemeente samenwerken vanaf het moment dat de AMV-er 17.5 jaar is; b) een begeleidingsplan gebaseerd op de 11 leefgebieden van de Zelfredzaamheidsmatrix aan de hand waarvan de ex-AMV-er die zelfstandigheid krijgt die hij aan kan. Effect hiervan is dat de betrokken organisaties elkaar beter weten te vinden waardoor sneller geacteerd kan worden en daarbij hun aanpak beter op elkaar aansluiten. Daarnaast zijn de jongeren weer naar school gegaan of hebben werk gevonden waardoor de overlast sterk is teruggelopen.

We hebben deelgenomen aan de gemeente brede aanpak kwetsbare jongeren met als doel de samenwerking van allerlei organisaties rondom deze jongeren te verbeteren en de vindbaarheid en doorgeleiding te versterken. Daarnaast nemen we ook actief deel aan het scholennetwerk waarbij de voortgang van de VSO-ers in beeld wordt gehouden en de jongeren die zonder baan van school af komen, gelijk door de gespreksvoerders worden opgepakt en alsnog via een garantiebaan naar werk worden begeleid (zie stukje over doelgroepenregister).

Om de kleinere ondernemers binnen onze gemeente gedurende de crisisjaren van dienst te zijn, zijn we een aantal jaren geleden gestart met de projecten "Over Rood" (schulddienstverlening aan MKB) en "155 help een bedrijf" waarbij ondernemers met korte vragen bij het IMK terecht kunnen. Ook in 2017 is deze dienstverlening gecontinueerd.

Bij de totstandkoming van de bovenstaande maatregelen hebben we ook gebruik gemaakt van externe kennis. Zo hebben we half 2016 een externe adviseur aangetrokken die samen met ons het verbetertraject heeft vormgegeven en op onderdelen ook als projectleider fungeert. Dit heeft o.a. geleid tot de werkervaringspremie, de aanpak begeleid inburgeren, de aanpak AMV-ers en een stappenplan waarlangs we werken aan het verbeteren van de kwaliteit en het monitoren van de effectiviteit van de uitvoering. Verder hebben we een nieuwe gespreksvoerder voor de doelgroepen aangetrokken die feedback heeft geleverd op onze aanpak en waardoor het aantal doelgroepen dat begeleid kon worden, is gestegen. Ook zijn er twee nieuwe juristen aangetrokken om de juridische kwaliteit van werken te garanderen. Voor de aanpak Amv-ers hebben we verder nog gebruik gemaakt van een specialist die zelf afkomstig is uit de regio waar merendeel van de jongeren vandaan komt. Hij heeft feedback gegeven op onze aanpak en heeft een training gegeven aan alle betrokken medewerkers (gemeente, vluchtelingenwerk, voogdij instelling en begeleidende organisatie) waarin hij specifiek inging op de culturele aspecten die van belang zijn bij de begeleiding. Dit heeft als effect gehad dat de begeleiders beter aan konden sluiten bij de belevingswereld van de jongeren hetgeen mede geleid heeft tot het feit dat een aantal jongeren doorgestroomd zijn naar een opleiding.

Daarnaast werken we bij de ontwikkeling van instrumenten via het principe van co-creatie waarbij we gebruik maken van de kennis van partijen waarmee we samen werken. Zo is de Werkervaringspremie mede ontwikkeld met de re-integratiebedrijven en reguliere werkgevers, is de aanpak Begeleid Inburgeren vormgegeven samen met Vluchtelingenwerk en de aanpak ex-Amv-ers is vormgegeven samen met Nidos, Timon, Vluchtelingenwerk, ISK, Politie en Jan Arends.

Verder stemmen wij actief onze aanpak af met de andere gemeenten binnen de Arbeidsmarktregio FoodValley en leren zo van elkaar. Zo is er voor de statushouders een aparte regionale werkgroep waarin op uitvoerings- en beleidsniveau de ervaringen worden gedeeld en samen gekeken wordt hoe gezamenlijke problemen opgelost kunnen worden. Dat heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat gezamenlijk afspraken zijn gemaakt met het ROC over kortdurende trajecten die toe leiden naar het MBO en dat we in 2018 gaan starten met een apart traject waarbij rechten en plichten in de eigen taal worden gegeven (idee van een naburige gemeente).

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

Het is altijd moeilijk om precies aan te geven wat de effecten zijn geweest van de maatregelen die getroffen zijn. Juist de samenloop van verschillende activiteiten – gecombineerd met de aandacht voor de kwaliteitsverbetering van de processen en de gespreksvoerders – bepaalt het succes. Daarnaast zijn een aantal maatregelen pas kort ingezet waardoor de effecten moeilijk te meten zijn en zorgen andere maatregelen tegelijk voor een kostenverhoging op het BUIG-budget (doelgroepers).

In zijn algemeenheid zien we:

- een daling van het uitkeringsbestand vanaf de tweede helft van 2017, ongeveer gelijk aan de stijging in de eerste helft;
- een stabiele uitstroom van mensen naar werk met daarbinnen een stijging van de oudere uitkeringsgerechtigden en van mensen met een uitkeringsperiode langer dan 2 jaar
- een daling van het aantal mensen dat een beroep op een uitkering moet doen
- een toename van het aantal jongeren dat uitstroomt naar studie
- een exponentiele stijging van het aantal doelgroepers met en zonder uitkering dat gebruik maakt van loonkostensubsidie en jobcoaching

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Barneveld verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

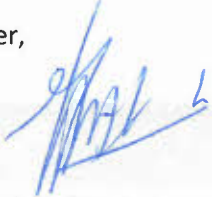
Datum: 4 april 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: HFD. van Steden

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente [Barneveld] stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 4 juli 2018

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: